

Анализа законских прописа у области омладинског рада

УГОВОР О ВОЛОНТИРАЊУ ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ О ПОРОДИЧНОЈ ПЕНЗИЈИ

М.О.Ц.А.Р.Т.
Републике Српске

Мрежа Омладинских Центара ЗА Анимирање Развој и Тренинг

У Републици Српској постоји низ закона који се примјењују у области омладинског рада, при чему примарно мјесто свакако заузимају Закон о омладинском организовању (“Службени гласник Републике Српске” 98/04, 119/08, 1/12) те Закон о удружењима и фондацијама (“Службени гласник Републике Српске” 52/01 и 42/05). Поред наведених закона постоји читав низ законских и подзаконских прописа којим се регулише рад и дјеловање омладиснких организација у које између осталог спадају Закон о раду, Закон о доприносима, Закон о порезу на добит, Закон о порезу на доходак, Закон о волонтирању, Закон о комуналним таксама, Уредба о поступку за додјелу и престанак статуса удружења од јавног интереса, Одлука о комуналним таксама и слично.

У односу на закључке са КОРЕ 2016 евидентно је да је дошло до извјесних измјена и унапријеђења кроз законску регулативу те да су закључци дјелимично усвојени. Законом о раду (“Службени гласник Републике Српске” 1/16 и 66/18) уведен је као посебна категорија Уговор о стручном оспособљавању и усавршавању чиме је званично дошло до раздвајања ове категорије од Уговора о волонтирању који је уређен Законом о волонтирању (“Службени гласник Републике Српске” 89/13). Оно што идаље представља препреку за омладинске организације јесте порески третман Уговора о волонтирању. Наиме, приликом закључења овог уговора чији предмет може бити само накнада трошкова волонтеру (члан 18) на исту се плаћају порези на доходак као и доприноси за пензијско и инвалидско осигурање. Упркос томе што је чланом 25. Закона о волонтирању прописано да се накнада насталих трошкова приликом волонтирања не сматра новчаном накнадом или имовниским користи за волонтере неусклађеност наведеног члана са Законом о порезу на доходак (“Службени гласник Републике Српске” бр. 60/15 и 5/16) и Законом о доприносима (“Службени гласник Републике Српске” 114/17) представља препреку за омладинске организације. Проблем плаћања пореза на доходак могао би се ријешити на једноставан начин и то кроз допуну члана 8. и његовог става 3). У наведеном ставу таксативно су наведени дохоци остварени по другим основима на које се не плаћа порез на доходак. Допуном става на начин да се дода још једна тачка која уврштава Уговор о волонтирању као један од основа за ослобађање од плаћана пореза на доходак на једноставан начин би се ријешило овај проблем. Утемељеност овог приједлога свакако налазимо у чињеници да је волонтирање на основу Закона о волонтирању активност од општег интереса за Републику Српску којом се доприноси побољшању квалитета живота, активном укључивању грађана у друштвене процесе и развоју хуманијег и равноправнијег демократског друштва. Када су упитању доприноси чланом 6. став 4) Закона о доприносима прописано је да је обавезник доприноса за пензијско и инвалидско осигурање физичко лице – резидент Републике Српске које на основу уговора о дјелу, односно другог сличног уговора остварује накнаду обвезник плаћања доприноса. Пореска управа уговор о волонтирању тумачи као “други сличан уговор” уговору о дјелу. У суштини, уговор о волонтирању се нигдје у Закону о доприносима не спомиње као основ за плаћање доприноса. Прилично је нејасно тумачење Пореске управе односно изједначавање Уговора о дјелу који је регулисан Законом о раду и чији предмет представља обављање одређеног посла односно вршење одређене услуге са Уговором о волонтирању који је регулисан потпуно другим законом и чијим заснивањем се заправо реализује само волонтирање које је и у општем интересу Републике Српске, а не само појединца у контексту остваривања накнаде за извршени

посао. Суштина јесте да се Закон о волонтирању у овом случају не признаје као лех специалис. Оно што је такође важно напоменути јесте да члан 17. став (4) Закона о волонтирању предвиђа да се закључивањем уговора о волонтирању не губе права која лице има по основу незапослености или запослености. Што даље имплицира да незапослена лица која закључе уговор о волонтирању имају обезбјеђено здравствено осигурање по основу незапослености јер се уговором о волонтирању не заснива радни однос што је олакшавајућа околност за омладинске организације као организаторе волонтирања. Са друге стране, за запослена лице, у складу са Законом о раду и законима којима је уређено плаћање пореза и доприноса, се плаћају све пореске обавезе од стране његовог послодавца. Пракса, међутим, захтјева да се и на запослена и на незапослена лица од стране организатора волонтирања плаћају порез на добит, и пензијско и инвалидско осигурање. На тај начин, за лица која су у радном односу се порез на добит и пензијско и инвалидско осигурање плаћају двоструко. Важно је напоменути да је чланом 23. став (2) Закона о волонтирању одређено да је организатор волонтирања обавезан да волонтера осигура од професионалне болести и посљедица несереће на послу и то у случају волонтирања у условима опасним за живот и здравља волонтера као и када је то уговорено, што није усклађено са самим Законом о доприносима из разлога што наведени закон уопште не наводи уговор о волонтирању као основ за плаћање пензијског и инвалидског осигурања већ га третира на исти начин као уговор о дјелу.

Још један од проблема јесте питање ангажмана лица који су корисници породичне пензије. Наиме, члан 93. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" 134/11,82/13,103/15) каже да се право на породичну пензију обезбјеђује члану породице умрлог осигураника, односно корисника пензије који није у обавезном осигурању. Исти закон од члана 10. па до 18. прописује ко се све сматра лицем у обавезном осигурању. Сходно овим члановима, свако закључење уговора доводи до обавезног осигурања и самим тиме губитка права односно његовог обустављања. Чиме су лица која примају породично пензију на одређен начин ограничена и ускраћена за учешће на било каквих активностима за које је неопходно закључити уговор.

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Полазећи од свега горе наведеног укратко ћемо покушати сумирати неке од препорука и смјерница у оквиру којих би предстојеће измјене требале да се крећу :

- омогућити да и лица која уживају породичну пензију буду ангажована без обустављања, односно губитка права на породичну пензију
- у циљу популаризације волонтеризма као активности од општег интереса за Републику Српску увести неопорезиви накнаду/награду за волонтере
- уврстити накнаде трошкова, које волонтери остваре у складу са законом којим се уређује волонтирање, као доходак остварен по другом основима на које се не плаћа порез на доходак

- уколико се претходна препорука усвоји неопходно је с њом ускладити и Закон о доприносима, обзиром да основицу за рачунање доприноса представља укупан приход обвезника доприноса на који се плаћа порез на доходак који укључује доприносе, искључивањем накнаде трошкова волонтера од пореза на доходак аутоматски се губи и основица за обрачун доприноса
- извршити хармонизацију свих наведених прописа у Републици Српској који су тренутно неусаглашени, не само у циљу популаризације и унапијеђивања омладисног рада већ и ради обезбјеђења већег степена правне сигурности и обезбјеђивања владавине права који представљају основне постулате и стандарде сваке правне државе и који су између осталог гарантовани и самим Уставом Републике Српске

Аналізу припремила:

Биљана Андријевић, координаторица мреже М.О.Ц.А.Р.Т. Републике Српске за потребе и на основу покренуте дискусије током Шесте и Седме Конференције омладинског рада Републике Српске које су одржане у фебруару 2019. и 2020. године